[2024] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 377: 2024 ਆਈ. ਐਨ. ਐਸ.ਸੀ. 591

ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1635 ਆਫ 2013)

08 ਅਗਸਤ 2024

[ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਆਰ. ਮਹਾਦੇਵਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਲੇਖਾਕਾਰ ਜਨਰਲ ਨੇ 28.01.2003 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10.03.1991 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10.03.1991 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ 08.02.1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 01.01.1996 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਅਹੁਦੇ, ਭਾਵ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ-ਕਮ-ਸਹਾਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਪਲਾਈ ਅਫਸਰ (ਏਡੀਐਸਓ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸੂਚਨਾ

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਤਰੱਕੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ - ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਕਮੀ - ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਟੌਤੀ 08.02.1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਦਰੁਸਤਤਾ:

ਸਥਿਤੀ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਸੰਬੰਧੀ ਤੱਥ ਜੂਨੀਅਰ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ-ਕਮ-ਸਹਾਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਪਲਾਈ ਅਫਸਰ (ਏਡੀਐਸਓ) ਵਿੱਚ 10.03.991 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਤਰੱਕੀ ਕਿਸੇ ਬੇਨਿਯਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - 19.01.1991 ਦਾ ਮਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਅਰ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਚੈਨਲ ਸੀ ਅਪਰ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਉੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਦੀ ਪੋਸਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10.03.1991 ਤੋਂ ਅਪਰ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਉੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਦੇ

ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ 5ਵੇਂ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 08.02.1999 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਤਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਉੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 2000-3800 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਸੋਧ ਕੇ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 11 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 31.12.1995 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ 63,765/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਬੰਧ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। 08.02.1999 ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 31.12.1995 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ - ਉਕਤ ਮਤੇ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 18, 19, 20, 21, 25, 26]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਯਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2008] 17 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 917:(2009) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 475;ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2011] 7ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 66:

ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ

(2011) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 493; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਫੀਕ ਮਸੀਹ (ਵ੍ਹਾਈਟ ਵਾਸ਼ਰ) ਅਤੇ ਹੋਰ [2014] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1343: (2015) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।
ਥਾਮਸ ਡੈਨੀਅਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2022] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 606 : (2022) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 536 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ; ਜੂਨੀਅਰ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ; ਸੀਨੀਅਰ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ-ਕਮ-ਸਹਾਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਪਲਾਈ ਅਫਸਰ (ਏਡੀਐਸਓ); ਤਰੱਕੀ; ਤਰੱਕੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼; ਤਨਖਾਹ-ਸਕੇਲ; ਤਨਖਾਹ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਕਮੀ; ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ; ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ; ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ; ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ; ਮਾਲਕ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਬੰਧ; ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ।

ਉਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਮਾਮਲਾ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2013 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1635
2011 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 1254 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 27.08.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀ

ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸੀ. ਜਾਰਜ ਥਾਮਸ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।
ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ
ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.

1. ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

2. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਪੀਲ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 2011 ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1254 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 27 ਅਗਸਤ, 2012 ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 23 ਫਰਵਰੀ, 2010 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 2009 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕੇਸ (ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਜੇ.ਸੀ.) ਨੰਬਰ 18542 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 23 ਮਾਰਚ, 2011 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਿਵਿਊ ਨੰਬਰ 82 ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ 1966 ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 15 ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1981 ਨੂੰ ਜੂਨੀਅਰ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਮਾਰਚ, 1991 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ-ਕਮ-ਸਹਾਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਪਲਾਈ ਅਫਸਰ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਏਡੀਐਸਓ') ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ 2000-3800 ਰੁਪਏ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ।

4. ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਤਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ 1640-2900 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 5500-9000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਏਡੀਐਸਓ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ 2000-3800 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਤੋਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਤੋਂ ਏਡੀਐਸਓ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 10 ਮਾਰਚ, 1991 ਨੂੰ, ਉਸਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਦੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧ ਕੇ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"11. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਫ.ਡੀ. ਮਤਾ ਨੰ. 6021 ਮਿਤੀ 18 ਦਸੰਬਰ, 1989 ਦੇ ਪੈਰੇ 10 ਅਤੇ 12 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 1 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਰੱਕੀ 1 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਿਰਫ 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਰੱਕੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ

ਤਰੱਕੀਆਂ 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਧੂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਫਿਟਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੋੜ-ਅਧਾਰਤ ਅਹੁਦੇ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਖਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਲੋੜ-ਅਧਾਰਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ 31 ਜਨਵਰੀ, 2001 ਨੂੰ ਏਡੀਐਸਓ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਤਨਖਾਹ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ 10500 ਰੁਪਏ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਨਣਯੋਗ ਭੱਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। 1950 ਦੇ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਔਸਤ ਭੱਤੇ ਦੇ 50% 'ਤੇ ਗਿਣੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 5247 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ,ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੰਡੀ ਗਈਸੀ।

6. ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਲੇਖਾਕਾਰ ਜਨਰਲ ਨੇ 28 ਜਨਵਰੀ, 2003 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਮਾਰਚ, 1991 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 10 ਮਾਰਚ, 1991 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 1 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਅਹੁਦੇ, ਭਾਵ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7. ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਤੋਂ 63,765/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

"ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਤੁਹਾਨੂੰ 63,765/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਧੂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹੈ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਕਤ ਰਕਮ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕਰੋਗੇ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

8. ਰਿਕਵਰੀ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 6714 ਆਫ 2009 ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 20 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 4 ਸਤੰਬਰ 2009 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 (ਉਪਰਾ) ਦੀ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2009 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੈਰਾ 11 (ਉਪਰਾ) ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਤੇ ਨੇ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਏਡੀਐਸਓ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਪਣੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

9. ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ 8 ਅਕਤੂਬਰ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਏਡੀਐਸਓ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਉਸਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਟਾ ਕੇ 5500-9000 ਰੁਪਏ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2009 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਜੇ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 18542 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 23 ਫਰਵਰੀ, 2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

11. ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 82 ਆਫ਼ 2010 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੂੰ 23 ਮਾਰਚ, 2011 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1254 ਆਫ਼ 2011 ਅਤੇ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 815 ਆਫ਼ 2011 ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 23 ਫਰਵਰੀ, 2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 24 ਅਗਸਤ, 2012 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ 2011 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 815 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ 2011 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 1254 ਨੂੰ 27 ਅਗਸਤ, 2012 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਟੌਤੀ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ: -

13. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ 8 ਫਰਵਰੀ 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 8 ਫਰਵਰੀ 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 (ਉੱਪਰਲਾ) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 31 ਦਸੰਬਰ 1995 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਮਾਰਚ, 1991 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ-ਕਮ-ਸਹਾਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਪਲਾਈ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਯਾਨੀ 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਨੂੰ 5ਵੇਂ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਯਾਨੀ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਲਾਭ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 8 ਫਰਵਰੀ, 1999

ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਵਿੱਚ 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਦੀ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਘੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

14. ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਰਿਕਵਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਉਹ ਵੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਪੈਰਾ 11 (ਉੱਪਰਲਾ) 10 ਮਾਰਚ, 1991 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 5ਵੇਂ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।

15. ਇਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਟੌਤੀ ਵੀ ਕਰੇ।

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ: -

16. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਤੇ ਜੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਇਕਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ/ਬੇਨਿਯਮੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ: -

17. ਅਸੀਂ ਬਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

18. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਮਾਰਚ 1991 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ-ਕਮ-ਸਹਾਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਪਲਾਈ ਅਫਸਰ (ਏਡੀਐਸਓ) ਵਿੱਚ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਸੰਬੰਧੀ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਤਰੱਕੀ ਕਿਸੇ ਬੇਨਿਯਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 19 ਜਨਵਰੀ, 1991 ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ P-1 ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਅਰ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਚੈਨਲ ਅੱਪਰ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਉੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ, ਲੋਅਰ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 1800-3330 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟ ਯਾਨੀ ਅੱਪਰ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਲਈ, ਲਾਗੂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 2000-3800 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਮਾਰਚ, 1991 ਤੋਂ ਅੱਪਰ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਉੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 5ਵੇਂ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਤਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ (ਉੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ 2000-3800 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਸੋਧ ਕੇ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 11 (ਉੱਪਰ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ, ਭਾਵ, 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੱਕ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਪਨਿਕ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪੈਰਾ 11 (ਉੱਪਰ) ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ

ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ।

19. 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2009 ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ 63,765/-ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਬੰਧ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6714 ਆਫ 2009 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 20 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸੌਂਪੀ, ਜਿਸਨੂੰ 8 ਅਕਤੂਬਰ, 2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ/ਦੂਜੀ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀ 1 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਫਿਟਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਤੋਂ 5500-9000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਮਾਰਚ, 1991 ਨੂੰ ਏਡੀਐਸਓ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

21. ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਸਈਅਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ

ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਧੂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਵਸੂਲਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੇਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਈਅਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

"57. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਤਨਖਾਹਾਂ/ਭੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ (a) ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ (b) ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਤਨਖਾਹ/ਭੱਤੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਨਿਯਮ/ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਾਧੂ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

58. ਵਸੂਲੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਇਗੀ ਬਕਾਇਆ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਗਲਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਮਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ, ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਓ।

59. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਬੇਤੁਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਅਦਾਇਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਗੋਂ, ਸਾਰੀ ਉਲਝਣ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।"
(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

22. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਈਟੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: -

"108. ਅਸੀਂ ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਹੋਰ ਭੱਤੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, (ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਡਿਟ ਤਸਦੀਕ 'ਤੇ) ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਸਮਝ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਾਧੂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਘਟਾਈ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਲਾਭ ਹੋਇਆ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

23. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਫੀਕ ਮਸੀਹ (ਵ੍ਹਾਈਟ ਵਾਸ਼ਰ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: -

"18. ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਅਸੀਂ, ਇੱਕ ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਵਰੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ:

i) ਸ਼੍ਰੇਣੀ III ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ IV ਸੇਵਾ (ਜਾਂ ਸਮੂਹ C ਅਤੇ ਸਮੂਹ D ਸੇਵਾ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰਿਕਵਰੀ।

ii) ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ।

iii) ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰਿਕਵਰੀ, ਜਦੋਂ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

iv) ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਵਰੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

v) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂ ਕਠੋਰ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ।"
(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

24. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਥਾਮਸ ਡੈਨੀਅਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਰਾਜ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਬਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

25. 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 31 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਬੰਧਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਉਕਤ ਮਤੇ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

26. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੀ ਇਸੇ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਇੱਕ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਸਖ਼ਤ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ 10 ਮਾਰਚ, 1991 ਨੂੰ ਏਡੀਐਸਓ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2009 ਨੂੰ ਰਿਕਵਰੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

27. 8 ਅਕਤੂਬਰ, 2009 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 5500-9000 ਰੁਪਏ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 27 ਅਗਸਤ, 2012 ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਜਾਂਚ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 6500-10500 ਰੁਪਏ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇਗੀ।

28. ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿਕਵਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਾਗੂ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਬਹਾਲੀ/ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

29. ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

30. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

*ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ